

HRCKO

7. lipnja 2024. Broj 237 – 238

ISSN 1821-3758

9771821375004

**Legende
kao poveznica**

**Republičko natjecanje
iz hrvatskog**

Eko raspust

Lutkarski igrokaz

Imaginarni prijatelj

**Idemo na Takmičenje
risara**

IMPRESUM

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«, Preradovićeve 11, 24000 Subotica
Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević
Urednica izdanja: Željka Vukov
Suradnici: Ivana Petrekanić Sič, Bernadica Ivanković, Marina Piuković, Vesna Huska, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić, Mirjana Crnković-Horvat, Slađana Husak, dr. Marija Mandić i Petar Tikvicki
Lektor: Zlatko Romić
Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi
Ilustracije: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov
Obrada fotografija: Nada Sudarević
E-mail: hrcko@hrvatskarijec.rs
Viber: 064/65-90-718

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu
Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Dragi čitatelji *Hrcka*!

Dugo očekivani lipanj je stigao. Samo tjedan dana i još jedna školska godina je gotova.

Da, znam, neću u javnosti pitati za ocjene, samo želim pohvaliti sve one koji su i ove školske godine išli na brojna natjecanja, dodatno se trudili, učili i radili, a iz toga su proizašle i brojne nagrade koje su osvojili. Istina, to su uglavnom učenici viših razreda, ali neka vam oni i njihov rad budu primjer da jednog dana i vi možete tako.

Ljeto samo što nije stiglo, a onda nema kraja druženju, zabavama, kupanju...

Što se sve priprema za vas ovog ljeta pogledajte na stranici pored i uključite se. Neka ovo ljeto bude za pamćenje.

Hrcko donosi i liječničke savjete pa ih dobro pročitajte i ako zatreba – koristite.

Ljetni odmor iskoristite za boravak u prirodi, ili odlazak na more, bazene, planine... Kad god možete, budite sa svojom obitelji, prijateljima, bakom i djedom. Možete i učiniti koje dobro djelo, pomoći starijima, roditeljima... Možete čitati, voziti bicikl, šetati, otići u kino, kazalište... Mogućnosti su razne, samo je potrebna dobra volja, a ako idete u prirodu, vodite računa o tome kako ju ostavljate iza sebe.

Večernja šetnja i koja kuglica sladoleda su poziv koji se rijetko odbija pa ga iskoristite i pozovite one s kojima biste rado šetali.

Uživajte u ljetu i njegovim čarima!

Željka

Kamo ovoga ljeta?

Kao i svake godine, i ove će ljeto biti puno događanja. Kako ne biste nešto zaboravili, navodimo vam neke od njih, a bit će ih, kako najavljuju, još. Uživajte u, vjerujem, zasluženom raspustu, a mi očekujemo da nam tijekom ljeta pošaljete neku fotografiju kako bismo je u rujnu mogli objaviti, u prvom narednom broju Hrčka koji uvijek svi s nestrpljenjem čekate.

**17. Festival dječjeg stvaralaštva
Dužijanca malenih**
Termin: 15. 6. 2024.
tijekom dana i 16. 6. 2024. u 10 sati

Mjesto: HKC Bunjevačko kolo, Subotica/
Đurđin i katedrala bazilika svete Terezije
Avilske, Subotica

17. Festival dječjeg stvaralaštva
Djeca su ukras svijeta
Termin: 16. 6. 2024., u 18 sati
Mjesto: etno salaš Balažević, Tavankut

Ljetnja škola hrvatskog jezika, kulture i
duhovnosti na Cresu
Termin: od 26. 6. do 3. 7. 2024.
Mjesto: otok Cres

Ljetni oratorij
Termin: od 8. do 12. 7. 2024.
Tema: Prečisto srce Marijino
Mjesto: Bunarić
Prijava do 28. 6. 2024.

Ljetovanje u Novom Vinodolskom
Termin: od 1. do 8. 7. 2024.
Mjesto: Novi Vinodolski

Natjecanje u pucanju bičevima
Termin: 27. 7. 2024. u 18 sati
Mjesto: njiva kraj crke sv. Josipa Radnika,
Đurđin

Ljetnja škola hrvatskog jezika, kulture i
duhovnosti na Prviću
Termin: od 27. 7. do 3. 8. 2024.
Mjesto: otok Prvić

17. Etnokamp
Termin: od 12. do 16. 8. 2024.
Tema: disnator i prelo
Mjesto: dom DSHV-a, Subotica
Prijava do 30. 7. 2024.

Prijem prvašića
Termin: 2. 9. 2024.
Mjesto: Hrvatski dom – Matica, Subotica

U Subotici boravili gosti iz Hrvatske u sklopu Erasmus +

Legende kao poveznica

Od 13. do 17. svibnja u sklopu projekta Erasmus+ pod nazivom »CRAFT – CReate A FairyTale« (Kreiraj bajku) kao gosti OŠ Ivan Milutinović u Subotici su boravili učenici i nastavnici OŠ Koprivnički Ivanec iz Kunovca u Koprivničko-križevačkoj županiji u Hrvatskoj.

Tijekom pet dana, koliko je trajalo druženje u Subotici, vršnjaci iz Vojvodine i Hrvatske proveli su nezaboravne trenutke. Osim brojnih radionica, što kreativnih što edukativnih, gosti su obišli Suboticu, Palić, Tavankut, Novi Sad i Petrovaradin. Poseban akcent bio je na međusobnom upoznavanju, jer će suradnja biti nastavljena online kao eTwinning projekt gdje će učenici iz Subotice i Kunovca na Twinn space stranicama eTwinning portala predstaviti svoje škole, legende i dojmove s druženja u Subotici.

Neke od dojмова prenosimo i na *Hrckovim* stranicama.

»Učenicima, gostima smo prvoga dana pokazali našu školu i kako izgledaju neki od naših sati. Drugoga dana gosti su bili oduševljeni Sinagogom i Gradskom kućom, a ostatak dana proveli smo u Tavankutu igrajući se i baveći se slamom na radionicama, a saznali smo i kako se puca bičem. Trećega dana bili smo u mračnim tunelima Petrovaradinske tvrđave, katakombama. Vidjeli smo i kuću bana **Jelačića** u Novom Sadu, što je našim gostima bilo jako zanimljivo. Četvrtoga dana obišli smo životinje u ZOO vrtu na Paliću. Petoga, posljednjega dana, priredili smo im program, koji je obuhvatio nekoliko recitacija, slušali smo naš školski zbor koji je pjevao pjesme *Mi smo deca neba* i *Uhvati ritam*. Bilo nam je jako lijepo«, doznajemo od **Katarine Vukadinović**, učenice 5. c razreda škole domaćina.

Marija Kujundžić, učenica 6. c razreda, složila se sa svojom prijateljicom, no još je dodala:

»Projekt Erasmus+ mi se jako svidio. Upoznala sam učenike iz spomenute škole i lijepo smo se družili. Rado bih sudjelovala i sljedećeg puta jer mi se dopadaju ovakve aktivnosti«.

»Ovo je bilo posebno iskustvo za mene. Imali smo puno radionica za naše goste. Prvoga dana smo pripremili glazbenu i likovnu radionicu šlinga, a drugog dana su imali mogućnost na salašu u Tavankutu naučiti pucati bičevima, slagali smo kulu od čutaka i pravili lutke od kukuruzovine. Tijekom njihovog boravka imali smo i radionice o legendama Subotice i Palića. Posljednji dan bio je rezerviran za priredbu i opraštanje«, doznajemo od **Marijana Ivankovića Radakovića**, učenika 5. c razreda koji je također bio sudionik projekta.

Svoje zadovoljstvo i sreću podijelio je s nama i **Roko Piuković**, učenik 5. c razreda:

»Baš sam bio ponosan i sretan što sam bio dio projekta Erasmus+ u okviru kojeg smo ugostili učenike i nastavnike iz OŠ Koprivnički Ivanec. Jako mi se svidjelo kad smo putovali zajedno i pričali, ali mi je žao što su morali tako brzo otići. No, što je najvažnije, bilo mi je super.«

B. I.

Prva mjesta za učenike Matka

Republičko natjecanje iz poznavanja hrvatskog jezika i jezične kulture održano je 25. svibnja u OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu. Na natjecanju su sudjelovali učenici sedmih i osmih razreda četiri osnovne škole u kojima se odvija cjelovita nastava na hrvatskome jeziku: *Matko Vuković* i *Ivan Milutinović* iz Subotice i *Male Bosne*, *Vladimir Nazor* iz Đurđina i *22. oktobar* iz Monoštora.

Najviše bodova na testu je ostvarila **Antonija Kujundžić** iz *Matka*, što joj je donijelo prvo mjesto u konkurenciji osmih razreda. Drugo mjesto pripalo je **Ines Vojnić** iz iste škole, a treće **Sari Dulić** iz Nazora.

U konkurenciji sedmih razreda najbolja je bila **Martina Tikvicki** iz *Matka*, drugo mjesto osvojio je **Filip Ivković Ivandekić** iz iste škole, a treće **Ivona Pejak** iz *22. oktobra*.

»Test je bio težak, najteži do sada. Mislila sam da ga nisam dobro uradila, ali izgleda da jesam kad sam prva«, rekla je Antonija koja je na testu osvojila samo pola boda manje od maksimalno mogućih. Za postignuti uspjeh istaknula je prvoplasirana kako je zaslužna njezina mentorica **Klara Knežević Lukačević**, jer je, kako je rekla, jako puno radila s njom.

Članica komisije povjerenstva za pregledavanje testova **Morena Rendulić**, profesorica hrvatskog jezika i književnosti, rekla je kako su učenici i sedmih i osmih razreda pokazali dobru razinu znanja. Navela je kako su se učenici osmih razreda posebno istaknuli ovoga puta jer su im, kako je rekla, rezultati jako dobri.

Predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća za obrazovanje **Nataša Stipančević** rekla je kako su učenici koji su došli do ove razine natjecanja na ponos svojoj zajednici.

»Ponosni smo što ovi učenici pohađaju nastavu na hrvatskome, što su stekli znanje da mogu doći do republičkog natjecanja i što smo, prije svega od države, dobili to pravo. Ponosni smo što kroz nastavu i s mentorima dodatno rade i usavršavaju hrvatski jezik. Oni su cijeloj zajednici na ponos, bez obzira na rezultate, iako su oni svake godine zadivljujući«, rekla je Stipančević.

J. D. B.

Sedmi razred

Osmi razred

Amelia Hepworth

Volim te do mjeseca i natrag

Što znači kad nekome kažemo: »Volim te do mjeseca i nazad«? Kome to možemo reći? Jeste li to ikome rekli? A koliko je to uopće do mjeseca i nazad? Pa, sigurno jako puno. Toliko pitanja, a u stvari je samo jedan odgovor, i sve je jako jednostavno. Kada nekoga voliš do mjeseca i natrag, to je znak da nema više. To je najviše. Tako volimo svoje roditelje. Upravo je u ovoj prekrasnoj priči, koja govori o neizmjerljivoj ljubavi roditelja i djeteta, jedna mama medvjedica pokušala pokazati svome sinu koliko ga doista voli. Voli ga kad skupa gledaju izlazak sunca, kad se igraju i idu van, kad ga nosi na ramenima da bude visok kao ona... Voli ga u svakom trenutku svakog dana. I zato i ako i ne znate riječima iskazati koliko volite svoje roditelje, покаžite im svojim djelima, a sigurna sam da će i oni, kao i ti, to svakako osjetiti.

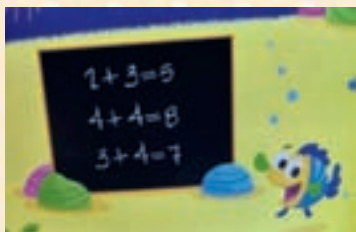

STIHOJUPCI

Morska škola

U morskim dubinama
na podmorskim hridinama
– ne lažem, doista,
istina je gola –
postoji za morske životinje škola.

U klupama tim
i ribe su đaci,
s njima zajedno
sjedje mali raci.

Krakovima svojim
hobotnica plete,
mala trlja kraj nje
brkom razred mete.

Špar pred pločom stoji,
piše i računa:
– Čuvajte se udica,
mreža i harpuna!

Sitni jež se brani –
svi mu krađu mjesto,
naoštriti će bodlje
i bosti ih često.

Srdela je mnoštvo,
plivaju bez reda,
iza šuplje stijene
kirnja gladno gleda.

Ocjene ne postoje
za to morsko znanje,
ali nije zato
ono vrijedno manje.

Nastava je naporna,
ništa nije lako,
morski đaci uče
preživjeti kako.

A tko ih to uči
od zore do zore?
Odgovor već znamo:
– To je plavo more!

Višnja Junaković

NAŠE RIČI

Pridnjak pridnjači, al u čemu?

- Nane... znaš šta je blizo?
- Šta, derane? Kraj škole? Dužijanca?
- Nane, pa znaš šta ja čekam svake godine i to najvećma... Izmed ta dva, znaš... Priskakanje vatre... Pušćićete me bačo i Vi da idem?
- Ta kako ne bi, već si se i krizmo, sad si pravo kršćansko čeljade, moraš slaviti imendan, Svetog Ivana Cvitnjaka.
- Fala, nane, fala! Već od lani vežbam priskakanje! Pridnjak da budem...
- Budi pridnjak i pridnjači, rano moja, al uvek samo u dobrom!

NAJVEĆMA – najviše

PRIDNJAČIT – prednjačiti, ići ispred drugih, predvoditi

PRIDNJAK – 1. prednjak, koji je pred drugim, koji predvodi skupinu; 2. predvodnik u stadu, čoporu (prednji vol u jarmu, konj u zaprezi)

PRISKAKANJE VATRE – bunjevački običaj paljenja i preskakanja vatre uoči spomendana rođenja sv. Ivana Krstitelja (24. lipnja) tri večeri uzastopce, jer se vjeruje da ivanjska vatra štiti od groma, leda i vatre; ovaj običaj je i radostan povod susreta i drugovanja momaka i djevojaka, uz kolo i plesove u paru.

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković-Horvat

Prije ili prija?

Kako govor našeg podneblja pripada svojim dijalektom hrvatskome jeziku, ponekad nismo sigurni jesu li neke riječi koje govorimo kod kuće također točne u standardnom hrvatskom jeziku. Na primjer, prijedlog prije upotrebljavamo kako bismo izrazili da nešto nečemu prethodi ili da želimo da netko nešto napravi u kratkom roku. U nekim obiteljima, reći će se *Dodji kući što prija*. ili Maja je rođena *prija Marka*. Međutim, taj oblik nepravilan je u standardnom hrvatskom jeziku te je pravilno reći PRIJE. No, kod kuće uvijek trebamo govoriti kako smo naučeni i kako nam najviše odgovara jer kod kuće ne govorimo standardnim jezikom kao, na primjer, u školi.

Zaokruži slovo ispred rečenice koja je napisana hrvatskim standardnim jezikom.

- a) Stigli smo prija po sata.
- b) Vrijeme i mjesto putovanja javiti ću za tjedan dana.
- c) Najviše volim popiti čašu mlika prid spavanje.
- d) Moji majka i dida žive blizu nas.

UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Marija Žarić**

Učenica sam prvog razreda OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu.

Obitelj: mama **Adrijana** (37), tata **Perica** (33) i uskoro ću imati tatu.

II – II:

slano / **slatko**

voće / slatkiši

kompjutor / društvena igra

stan / **kuća**

tenisice / cipele

meso / **povrće**

dan / noć

pješačenje / **bicikl**

film / knjiga

tamburaši / **zabavljaci**

pizza / **gulaš**

gazirano / **negazirano**

trenirka / traperice

sport / **folklor**

PREPORUČUJEM:

knjiga: *Zvončica*

pjevač/grupa: *Imagine Dragons*

pjesma: *The Score: Head up*

film: *Sonic the Hedgehog*

kompjutorska igrica: *gardenia*

NEŠTO O MENI:

Kad porastem bit ću: slikarica

Najbolji prijatelj/ica je: **Teodora Tanović**

Omiljena boja: ljubičasta

Izvanastavne aktivnosti: slikarstvo, hip-hop i folklor

Omiljena rubrika u Hrcku: *Hrckovi detektivi*

Volim: se igrati vani
i jesti sladoled
Ne volim: kada se drugi
svađaju sa mnom

BLIŽI SE, BLIŽI - (EKO) RASPUST!

Lipanj je mjesec kada počinje raspust učenicima i studentima i pravo vrijeme DA PROVJERIMO ŠTO SMO SVE OVE GODINE u Hrcku NAUČILI o EKOLOGIJI I ODRŽIVOM RAZVOJU!

1. Što nas uči ODRŽIVI RAZVOJ?

- a) kako se razvijaju biljke, životinje i ljudi
- b) kako živjeti, učiti, raditi i igrati se danas, da bi sve to mogle i sutra generacije poslije nas
- c) kako održati dobru frizuru

2. Gdje su se najčešće igrali djedovi i bake?

- a) kod kuće za mobitelom
- b) vani s djecom iz ulice
- c) u igraonicama

3. Što je potrebno učiniti dok pereš zube (osim dobrog četkanja zuba)?

- a) pjevati
- b) plesati
- c) zavrnuti slavinu

4. Što trebamo manje jesti?

- a) voće
- b) povrće
- c) brzu hranu i slatkiše

5. Otpad moramo razvrstavati, smeće bacati u kante i nikako ne prljati prirodu:

- a) točno
- b) netočno
- c) baš je svejedno

6. Što je najbolje učiniti kada imamo višak hrane?

- a) strpati sve u sebe poput prasića
- b) dati svojem kućnom ljubimcu
- c) podijeliti s nekim
- d) baciti u smeće

7. Najmanje zagađenja nastaje kada ideš... (točna su dva odgovora!)

- a) automobilom
- b) avionom
- c) biciklom
- d) pješice

8. Što spada u voće?

- a) jabuke, kruške i šljive
- b) rajčica, tikvica i mrkva
- c) krumpir, zelje i kelj
- d) voćni sladoled, torte i kolači

9. Što je najvažnije za dan u prirodi?

- a) puno džeparca
- b) dobra hrana i piće
- c) dobra volja i dobro društvo
- d) nove tenisice

10. Što počinje u lipnju?

- a) maškare
- b) ljetni raspust
- c) korizma
- d) nova školska godina

Ako si sve (ili skoro sve ;)) točno riješio/la, evo ti ocjene!

(MJESTO ZA TVOJU PETICU IZ EKOLOGIJE – UPIŠI JU!)

EKO ZADATAK ZA LJETO: Peticu iz predmeta EKOLOGIJA I ODŽIVI RAZVOJ u (Hrckovom) es-dnevniku već imaš, sad ju čuvaj ovako tijekom ljetnih ferija: 1. PUNO SE IGRAJ VANI 2. JEDI, PIJ I KREĆI SE ZDRAVO 2. RAZVRSTAVAJ OTPAD I ŠTEDI ENERGIJU 4. DRUŽI SE PUNO SA SVOJOM OBITELJI 5. NAĐI NOVE PRIJATELJE I (MOŽDA) SIMPATIJU! ???

Vesna Huska

Magarci i vištice

Bila dva magarca pa s njima čeljadima uvik nevolje. Na njima nosili mluko sa salaša u varoš i lakše terete, pa su za to dobro služili, al su bili u boga proždrljivi. I kad nose mluko, oni zamanu glavom pa tumarnu na čičak ako drugog nema. Otrpe i bubotke, al se neće maknit dok ne zgrabe štogod u žvale.

Malo-malo pa se i noćom otisnu sa salaša i krenu u štetu. Tako jedne noći očli čak do drumu i pasu. Noć oblačna, mrak ko tisto, nigdi nikog. Vrime za magarečije gazdovanje, al ko naručeno.

Uživaju oni tako, blaguju i vraguju, al najedared se krv oladi u njima. Nigdi nikog ne vide, a čuju di štogod strašno kondrlja:

– Grm-grm-bum-bum! Grm-grm-bum-bum!

– Jes i ti to čuo? – stariji će.

– Jesam, al nikad tako štogod strašno nisam čuo – jedva izusti drugi.

Oslušnu – ništa. Odanu – ono opet zakondrlja, al ne znaju otkud. Mrak najedared došo strašan, pa se ne smiju ni obazrit, a kamoli bižat. Ta ako krenu, mogu natrčat baš na to strašilo.

– Grm-grm-bum-bum! Grm-grm-bum-bum! – čuje se sad odud, sad ondud, a kako magarci oslušnu ono se utija.

Drću već oni i šaplju štogod, al u te dugačke uši, pa samo oni čuju, al ni viter ne mož rič uvatit. Tako oni drću, noge njim se ocikle, vrime se oteglo ko da mu nikad kraja nema, kad najedared začavka prid njima ker.

– No, magarci, šta ste se ukočili ko peršin na mrazu?

Siroti magarci prvo malo nisu prisvisli od samog glasa, al kad su i vidili da u jendeku stoji rundav ker s klečkom na vratu, skoro su ga izljubili. Oma je stra manji kad i je više na okupu.

– Jesil i ti čuo štogod strašno di se kondrlja? – zapitaju kera, al šaplju još i sad.

– Strašno? Al baš ništa.

– Kako da nisi? Čas se čuje »gm-grm-bum-bum!«, a čas se ne čuje. Ko da kake hale iđu, a nikako ne znaš otkud. Sve oko nas, a nigdi nikog.

Kad je ker to čuo, on se nasmiye i skoči iz jendeka na drum. Okrene nekoliko puta u kolubar, a klečka sakondrlja:

– Grm-grm-bum-bum! Grm-grm-bum-bum!

Udara se o kamen kako je ker vuče na lancu, a kad je skočio na travu u jendeck, nestalo zuke-buke. Smije se ker, a i magarci se počeli kravit od stra, pa jedan veli:

– Av, pobratime, što si nam utiro stra s tom klečkom! Mi se već od duše rastavljali.

– Da sam ja to znao! A ja malo drumom, pa klečkom drljam po kamenu i onda čujem di kogod mrnda – a to vi šapljete, pa onda malo po mekanj travi kroz jendeck da se ne čuje kako idem.

– O ko bi to pomislio, pobratime! Mi se naslušali od ljudi toliko straota o višticama, pa bi se zakleli: skolile nas vištice i sad pomoći nema.

Ker se onda samo od srca nasmijo, pa veli:

–O, magarci moji, a ko je vama kriv što vi samo baš glupave ljude slušate!

Zapisao Balint Vujkov

Pričao Grša Milanković

Lisica i kokoš : Hrvatske bunjevačke narodne basne, 2015.

bubatak – udarac
zakondrljat – kotrljati
klečka – komad drveta koji se veže psu za
vrat kako ne bi mogao brzo trčati
mrnda – gundati

SPOMENDAN NAŠEG KANDIDATA ZA SVECA!

Koristeći se opisima i slikama svetaca koje smo spominjali ove školske godine riješi križaljku i otkrij naziv hodočašća i proslave spomendana sluge Božjega Tome Stantića, našeg kandidata za sveca!

1. Ime vojnika i sveca koji je kopljem probio Isusov bok
2. Ime prvog evanđeliste
3. Veći dio života provela kao »zazidana djevica«
4. Svetac koji se slavi na drugi dan Božića, kamenovan
5. Prijatelji su ga zvali Dobri, a maćeha Dobri Pipo
6. Mjesec u kojem slavimo sv. Tereziju Avilsku
7. Ime zaštitnika subotičke biskupije
8. Zaštitnik mladih, zaljubljenih, dobrog vida
9. Prvi hrvatski svetac

6.

2.

7.

4.

9.

8.

5.

3.

1.

Ivan Ostrogonac, 4.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Jakov Ivanković Radaković, 4.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Klara Kujundžić, 1.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

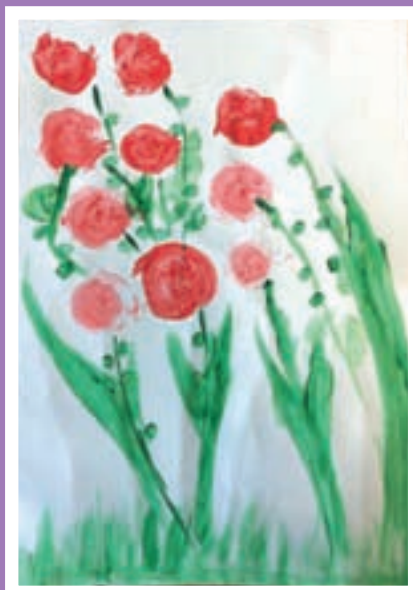
Nisa Jović, 2.4 –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Paulina Tumbas, 1.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Marija Ivanković Radak, 2.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Matej Gabrić, 2.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Luka Butković, 3.r – OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta

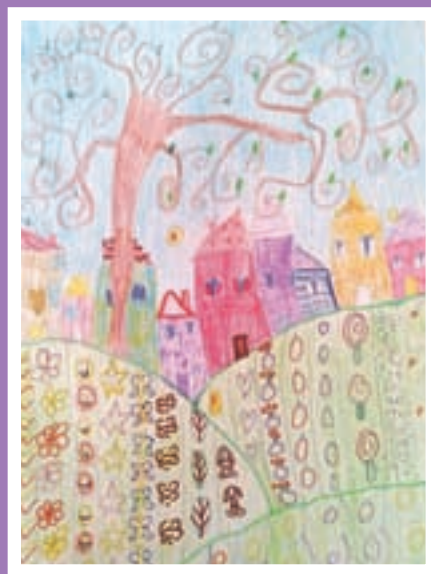
Mihaela Kopilović, 1.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Matej Huska, 4.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Matea Đukić, 4.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Tereza Dulić, 3.b –
OŠ Vladimir Nazor, Đurđin

KROZ TRI SITA

Zdravo! Imam 13 godina. Završava škola, a iskreno, ne radujem se mnogo tome (naravno, ne zbog škole, nastavnika, učenja i dr.). Svi imaju već neke planove, a ja se plašim o tome razmišljati, jer sam ovih dana (u razgovoru s tetom) shvatila da ja nemam baš prijatelja. Uviđam i svoj »problem«: previše sam iskrena, otvorena, što li. Uvijek kažem što mislim, a ljudima se to danas ne sviđa baš, čini se, jer se naljute, uvrijede i odu. Hoće li uvijek biti tako i trebam li se ja promijeniti? LJ., 13

Draga LJ.! Kako je lijepo pročitati kako mlada osoba mudro promišlja i cijeni iskrenost i otvorenost. Žao mi je je što tvoje iskustvo pokazuje da drugi ljudi (pretpostavljam tvoji vršnjaci) ne cijene te vrline, premda su one u biti veoma pozitivne. To što se možda ljudi koji čuju tvoje mišljenje, stavove ili osjećaje naljute, uvrijede ili tek povuku (najčešće jer ne žele razmišljati o svemu tome), govori više o njima nego o tebi...

Ipak, ne vjerujem da ti je to dovoljno da znaš – u dobi si kad je prijateljstvo veoma važno i kada su odnosi s drugima, i to najviše vršnjacima, od životne važnosti. Zato te ipak pozivam (dok čekaš da susretneš osobe koje će tvoju iskrenost i otvorenost cijiniti kao blago!), da skupa promislimo što možeš učiniti.

Prvo, pogledajmo tvoju iskrenost i otvorenost iz kuta onih kojima govoriš – koje su tvoje namjere dok to sve govoriš? Govoriš li iz prijateljstva, s ljubavlju i poštovanjem, ili samo »suneš istinu u lice«? Sigurno si i sama osjetila koliko je važno kako ti se nešto (bilo dobro, bilo loše) kaže – ako je rečeno prijateljski i s poštovanjem i bez osude, lakše si to primila. Tako osjećaju i reagiraju svi ljudi. Nije lako uvijek čuti možda neke teške ili čak bolne stvari o sebi ili nečemu što činimo, ali je lakše ako od osobe koja nam govori primamo prijateljske »vi-bracije«.

Drugo, sve što govorimo trebali bismo prije početka priče »prosijati« kroz tri sita (pronađi i pročitaju Sokratovu priču o *Tri sita* obvezno, nećeš zažaliti!): je li to što govorimo DOBRO i KORISNO, osim toga što je ISTINITO. To ne znači da neke stvari treba kriti ili zatomiti u sebi, ali ako ćemo samo nekoga uvrijediti bez toga da mu pomognemo oko rješavanja situacije, je li bolje da drugačije sve izrekemo?

Na što mislim konkretno? Primjerice, netko te je uvrijedio i osjećaš da se ponio pregrubo i veoma loše prema tebi. Umjesto: »Ti si zaista užasno sebična osoba i misliš samo na sebe«, možeš reći: »Kada si mi neki dan ono rekla/uradila, osjećala sam se loše, poniženo i jako me je zaboljelo, jer si djelovala kao da me namjerno želiš povrijediti i kao da me ni malo ne cijeniš kao prijateljicu«. Ovakva rečenica, koja govori kako se osjećaš i što misliš, može puno pomoći da se osoba kojoj govoriš (potpunu istinu otvoreno i jasno!) ne osjeća napadnuto i također uvrijeđeno – čak joj pruža mogućnost da objasni svoj postupak i ispriča se. Ne zaboravi: mi smo ljudi svi veoma osjetljivi i na riječi i na ton glasa i geste koje činimo – i ti i drugi! Zato, pokušaj naći načina da svoju istinu nosiš hrabro i otvoreno, ali prijateljski i s poštovanjem, baš kako si i meni napisala ovo pismo. Uskoro će doći vrijeme kada će – budeš li ovako činila – »naletjeti« u tvoj život osoba koja će te najviše voljeti baš zbog ovih tvojih vrlina!

T-Teen

Ako imaš i ti (tajno) pisamce, važno pitanje, problem ili situaciju koje trebaš riješiti, piši na: teen.kutak@gmail.com ili na padlet: <https://padlet.com/teenkutak013/teen-pisamce-r2zthgs2l4qnnccp>.
Odgovor stiže!

Ručno pismo učiteljici

Ovo pismo piše jedan Dražen. Onaj drugi. Onaj iz Hrvatske. Ovo je zadaća o rastanku na kraju četvrtog razreda.

Draga učiteljice, meni je u ovoj školi jako dobro. Imam puno prijatelja s kojima se družim i igram poslije škole. Moja baka i djed vrlo su ljubazni i sve čine da mi bude lijepo u Subotici. I grad je lijep, posebno Gradska kuća koja me podsjeća na bajku o Ivici i Marici. Kao da je od čokolade i samo ju treba uzeti i pojesti.

Vi me niste učili prva slova i brojke, ali vas ipak volim jer mi niste dali jedinicu kada sam došao u razred i nisam znao gradivo koje su moji prijatelji već učili. Rekli ste da ćemo se i u petom razredu viđati, da ćemo vam pomagati s prvašićima. To bi bilo lijepo.

Bilo je raznih ludorija i poneka prepirka, ali smo si u razredu uvijek međusobno pomagali.

Imali smo lijepe roditeljske sastanke i kreativne radionice u kojima su sudjelovali roditelji.

Odjednom, papir se orosio. Nešto je kapnulo iz Draženovog oka. Ispod reda u kojem je suza smežurala papir odjednom su se nizala slova, riječi, cijele rečenice...

Draga učiteljice, ja sam zapravo tužan na kraju četvrtog razreda. Nemam puno prijatelja, moja baka i djed paze na mene jer se boje reći zašto sam stvarno ovdje, a ne u mom Varaždinu. I mi imamo nešto naj, a to je Stari grad, pravi dvorac koji je najljepši na svijetu.

Imam ja i svoju učiteljicu s kojom sam učio čitati i računati. Ona mi ponekad piše e-mail i onda se još više rastužim što nisam u svom razredu. I da: mi se nećemo vidjeti poslije ovog rastanka jer ja jako želim ići doma, u svoju školu.

A roditeljski su mi bili prava kazna. Nisu na sastanke išli moji roditelji, već moj djed. A na radionicama sam bio sam ili sa sestrom.

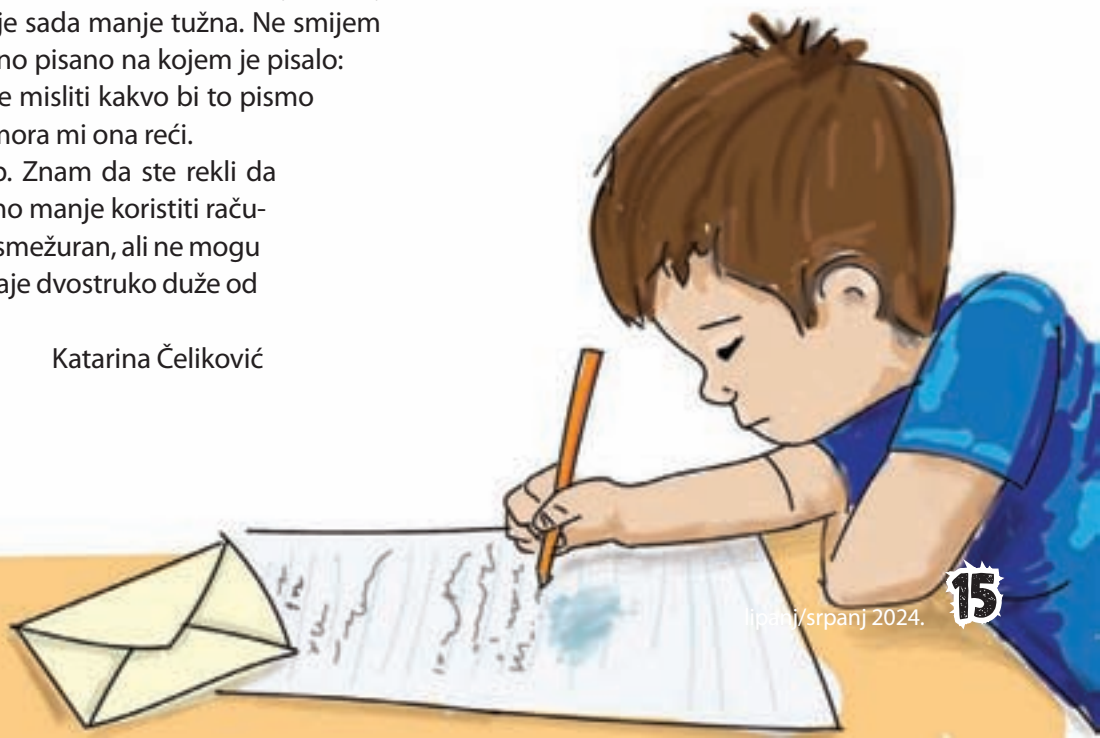
Ipak, za moju tugu nisu krivi razred ili učiteljica, ili moji baka i djed. Za to su krivi moji roditelji. Rekli su da ćemo samo zimski raspust provesti u tatinoj Subotici, a ostali smo cijelo polugođe. Ja sam jako dugo tužan. Najprije zato jer su me prevarili, a onda zato što smo sestra i ja saznali tajnu koju su krili od nas. Dok je baka razgovarala telefonom, a ona slabije čuje, morala je glasno pitati je li tumor zloćudan. Tada smo sestra i ja pobjegli u dvorište i dugo plakali.

Sada znam da će moja mama dugo biti u bolnici, znam da se svi boje što će biti s tim tumorom. Sestra Davorka i ja smo odlučili praviti se kao da ne znamo o čemu se radi. Mislimo da će tako ovaj tumor sam nestati. I samo čekamo da nam jave da se možemo pakirati i da će doći po nas.

Mi čekamo povratak doma i zato ne bih ovdje naručio knjige za peti razred. Tamo me čeka moje društvo. Istina, imam ovdje nekoliko dobrih prijatelja s kojima sam bio u polivačima, s kojima sam išao na plivanje, a s njima volim i voziti bicikl. Moja sestra je sada manje tužna. Ne smijem javno reći, našao sam pismo ručno pisano na kojem je pisalo: *za onu koja ima plave oči*. Možete misliti kakvo bi to pismo moglo biti. Sve sam shvatio, ne mora mi ona reći.

Moj rukopis nije baš jako lijep. Znam da ste rekli da moramo ručno pisati i da trebamo manje koristiti računalo. Oprostite što je papir malo smežuran, ali ne mogu stići prepisati jer ručno pisanje traje dvostruko duže od onoga na tipkovnici.

Katarina Čeliković

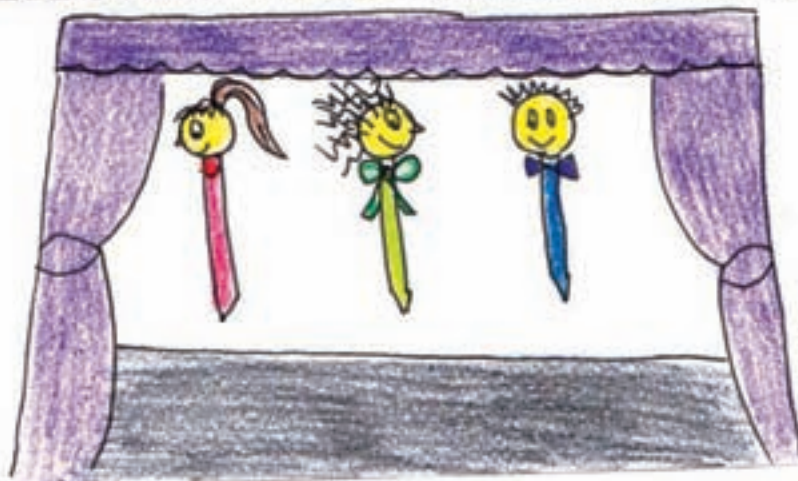
LUTKARSKI IGROKAZ

SU BILE TUŽNE! KRAJ JE ŠKOLSKE GODINE I ANA ĆE IH BACITI U NEKU , PA ĆE CIJELO LJETO ČAMITI U SAMOĆI, UMJESTO DA KRASE SVOJIM BROJNE CRTEŽE. ALI, ANA JE BILA DOSJETLJIVA UMJETNICA I SVOJIM DALA JE NOVI ZADATAK – DA POSTANU GLUMICE.

POZVALA JE SVOJE PRIJATELJICE I SMISLILA SUPER IGRU. OLOVKAMA SU OD GLINAMOLA IZRADILE GLAVICE, OBOJALE IH . GLAVNA MEĐU OLOVKAMA – NAPISALA JE TEKST ZA PREDSTAVU. NEDOSTAJALA JE SAMO DJEVOJČICE SU SE DOSJETILE DA UZ POMOĆ STOLICA, KANAPA I STARE ZAVJESE NAPRAVE – POZORNICU.

PREDSTAVA JE BILA ZA SVU DJECU IZ ULICE. TAKO SU ZAPOČELE SVOJU LJETNU GLUMAČKU KARIJERU.

1. Riješi križaljku pomoću sličica, upiši pojam na određeno mjesto i dobit ćeš krajnje rješenje.

Rješenje: _ _ _ _

2. Za točne tvrdnje zaokruži DA, a za netočne NE.

Srpanj i kolovoz imaju isti broj dana DA NE

Ljeto počinje 21. lipnja DA NE

Nakon lipnja dolazi kolovoz DA NE

Lipanj ima 30 dana DA NE

Najduži dan u godini je 21. lipanj DA NE

3. Matematička ispunjaljka, rješenje upiši slovima

1. $600+100$

2. $400+100$

3. $300+100$

4. $100+100$

1.

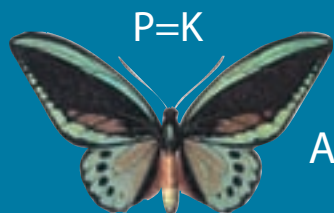
2.

3.

4.

Rješenje:

4. Riješi rebuse:

Š+

V♥LIM VOJV♥DINU

Posljednja provjera znanja o našoj lijepoj Vojvodini prije odlaska na zasluženi raspust. Pa krenimo.

1. Prije koliko godina je rođen poznati slikar i likovni pedagog Bogomil Karlavaris?

- a) 50
- b) 75
- c) 100
- d) 125

Bogomil Karlavaris rođen je u vojvođanskom mjestu Perlez. Ovaj ugledni slikar hrvatsko-talijansko-njemačkog podrijetla istakao se i u pedagoškom radu, ali i kao autor brojnih udžbenika iz područja likovne umjetnosti. Njegovo ime nosi nagrada koja se u Srbiji dodjeljuje pedagogima za posebne rezultate i doprinos u području likovnog odgoja i obrazovanja djece i mladeži.

2. Kako se zove ovaj tradicijski kolač sa slike?

- a) na kukurozovini
- b) kiflice
- c) pita bundevara
- d) fratrove uši

Ovaj starinski kolač je specifičan po tome jer se pravi na kukurozovini. Tijesto se mota na kukurozovinu koja mu služi kao kalup. Nakon što se u jesen kukuruz obere, odlome se vršci stabljike. Mogu se višekratno koristiti, nekoliko godina a nakon svakog pečenja dovoljno ih je samo oprati toplom vodom.

3. Koliko je salašarskih škola nekada imao Đurđin?

- a) 2
- b) 4
- c) 5
- d) 6

Danas u selu Đurđin postoji samo jedna, centralna škola ali nekada, primjerice u prvoj polovici prošlog stoljeća bilo je i nekoliko salašarskih škola u koje su djeca išla od 1. do 4. razreda osnovne škole. Zvale su se: Kopilova, Šokčičeva, Milodanovićeve, Pavlovačka i Mukićeva škola.

4. Kako se zove ova rijetka vrsta glodavaca sa slike?

- a) psić tomić
- b) slijepo kuće
- c) krtolasti ker
- d) noćni pas

Nakon iberijskog risa i sredozemne medvjedice ovo je najrjeđa vrsta sisavaca u Europi. Nastanjuje jedino Mađarsku i Vojvodinu, gdje je opstalo još samo na području Deliblatske i Subotičko-horgoške peščare i na padinama Fruške gore.

Nezaboravni izlet u Žrnovnicu

Učenici šestih razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku su od 31. svibnja do 3. lipnja bili gosti svojim vršnjacima u OŠ *Žrnovnica* u Žrnovnici. Osim u školu, primili su ih i u svoje domove. Na ekskurziju, odnosno razmjenu učenika, išlo je devet učenika iz OŠ *Matko Vuković*, četvero iz OŠ *Ivan Milutinović* i po jedan učenik iz OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina i OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta. Tijekom boravka u Žrnovnici kraj Splita učenici su obišli Split s vodičem, kupali se na Bačvicama, posjetili su i Dugo Polje, Solin, Klis, te se kupali u Strožancu i vidjeli brojne znamenitosti ovoga kraja. Budući da je još uvijek u tijeku školska

godina, svratili su malo i u školu u koju idu njihovi domaćini, te im je tamo priređena i radionica o Poljičkoj kneževini.

Dojmovi se još slažu, a cilj ovog programa je ispunjen: učenici su se upoznali s ovim dalmatinskim krajem, vidjeli su kako funkcionira njihova nastava i ono najvažnije: stvorili su nova prijateljstva koja će putem društvenih mreža biti »održavana« do nekog novog susreta.

HRCKOVI DETEKTIVI

Točan odgovor iz prošlog broja:

U basni pravdu dijeli KONJ

Nagrađeni detektivi:

1. Matea Đukić – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. Ivana Farago – OŠ *22. oktobar*, Monoštor
3. Luka Blažić – OŠ *22. oktobar*, Monoštor
4. Magdalena Molnar – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
5. Marko Ivakić – OŠ *22. oktobar*, Monoštor
6. Nikola Gabrić – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
7. Anđela Evetović – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
8. Anđela Milodanović – OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin
9. Hanna Holpert – OŠ *Bratstvo-jedinstvo*, Bezdan
10. Nikoleta Čović – OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin

Nagradno pitanje:

Kamo idu Hrcko, Zvezdana i Ivica?
Za koje natjecanje se pripremaju?

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Škola

Razred

Davorov zmijski sef

Priprema:

Očistiti bananu i narezati je na deblje kolutiće. Isto učiniti i s jagodama. U posudici izmiješati mljeveni keks i vanilin šećer.

Jednu polovicu jagode uzeti za glavu. Otopljenom bijelom čokoladom za kuhanje nacrtati oči, a lišće od jagode staviti kao jezik.

Po većem tanjuru posuti mljeveni keks s vanilin šećerom. Staviti škrinju i napuniti je čokoladicama u obliku kovanica a neke pobacati i okolo po tanjuru. Postaviti jagodu, odnosno pripremljenu glavu zmiје, i naizmjenice redati kolutić banane i kolutić jagode.

Dobar tek!

*Davorov zmijski sef za vas je pripremio **Davor Čoti**. Davor pohađa četvrti razred Osnovne škole *Ivan Milutinović* u Subotici. Trenira nogomet u klubu *United* u Subotici i voli igrati kompjutorske igrice.*

Vrijeme pripreve:
6 minuta

Potrebni sastojci:

banana

jagoda

mljeveni keks

čokoladice u obliku kovanice

bijela čokolada za kuhanje

vanilin šećer

HRCKOVA LIJEČNICA SAVJETUJE

spec. dr. master med. Marija Mandić,
rođena Matarić

Prva pomoć kod sunčanih opekline

Sunčani dani su pred nama i sunce, koliko god ga mi voljeli, može biti i vrlo opasno. Od pretjeranog sunčanja možemo dobiti sunčane opekline, toplinski udar, ali ništa od toga se neće dogoditi ako se umjereno sunčamo i pazimo koliko vremena i kada provodimo vrijeme na suncu.

Ako se dogode sunčane opekline, prvo se **MAKNITE SA SUNCA!** Nažalost, opekline od sunca se obično opaze tek sat ili više nakon sunčanja.

Kako biste smanjili nastali otok i osjećaj žarenja možete uporabiti hladni tuš ili hladnu kupku ili stavljati hladne obloge na opečena mjesta. Nemojte koristiti led jer biste mogli oštetiti kožu.

Pijte što više vode kako biste nadoknadili tekućinu koju vam je sunce »ispumpalo« iz vašeg tijela.

Svakako nek vam roditelji zaštitite kožu kad ponovo izađete. Nanesite kremu ili mlijeko za sunčanje sa zaštitnim faktorom 15 ili jačim prije negoli izađete, a mažite se često ako plivate ili se znojite. Još se bolje možete zaštititi dugim rukavima, hlačama ili šeširom, osobito ako morate dulje biti ili raditi na jarkom suncu. Izbjegavajte boravak vani od 11 sati prije do 3 sata poslijepodne, kad su sunčeve zrake najjače i najštetnije za vašu kožu.

Poziv: Kako ti doživljavaš liječnika/liječnicu, bolest ili zdravlje. Nacrtaj i pošalji. Čekamo tvoje radove i nagrađujemo.

IMAGINARNI PRIJATELJ

Zakoračite u svijet u koji morate vjerovati da biste ga vidjeli. *Imaginarni prijatelj* je priča o djevojčici koja otkriva da može vidjeti imaginarne prijatelje svih ljudi – i što radi s tom supermoći? Upušta se u čarobnu avanturu kako bi ponovno povezala zaboravljene imaginarne prijatelje s njihovom djecom.

NERAZDVOJNI

Zabavna avantura dva nerazdvojna prijatelja, napuštenog plišanog medvjedića i lutka besкраjne mašte. Kada se u starom kazalištu u parku ugase svjetla, lutke ožive. Među njima je Don, koji je umoran od toga da svakoga dana glumi budalu. Sanja o tome da napokon postane pravi heroj i hrabro odlučuje otići iz kazališta i krene u otkrivanje velikog svijeta i vlastitog života. Na tom putovanju susreće Doggie Doga, napuštenu plišanu igračku koja želi postati rep zvijske. To je početak velike avanture i prijateljstva koje će njihove snove pretvoriti u stvarnost i dokazati da čak i najmanji mogu odigrati herojske uloge.

U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće riječi:

KESTEN, PI, MASLINA, ŽABA, KLUPA, MARMELETA, SKI, LIJESKA, KVOČKA, LANE, KOMARAC, MUHA, OBLAK, PERILICA.

Preostala slova dat će konačno rješenje. Upiši ga u kvadratiće ispod osmosmjerk.

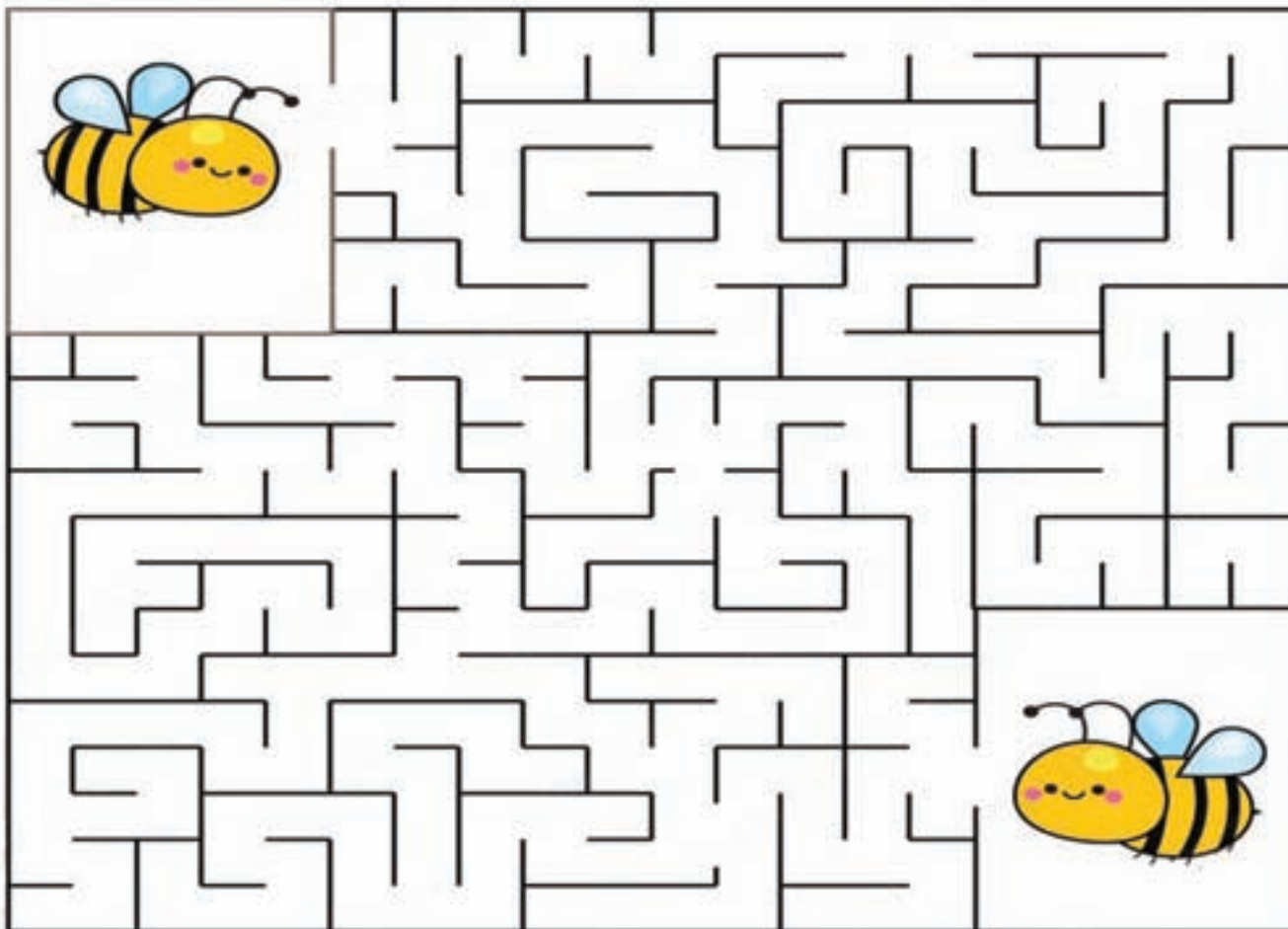

--	--	--	--	--	--

M	P	C	C	A	B	U	R	A
K	A	E	A	K	I	K	S	P
E	Ž	R	R	R	A	I	P	U
S	A	A	M	I	A	L	S	L
T	B	P	N	E	L	M	B	K
E	A	M	E	I	L	I	O	O
N	I	N	L	I	L	A	C	K
Š	A	A	H	U	M	S	D	A
L	A	K	Č	O	V	K	A	A
T	A	K	S	E	J	I	L	M

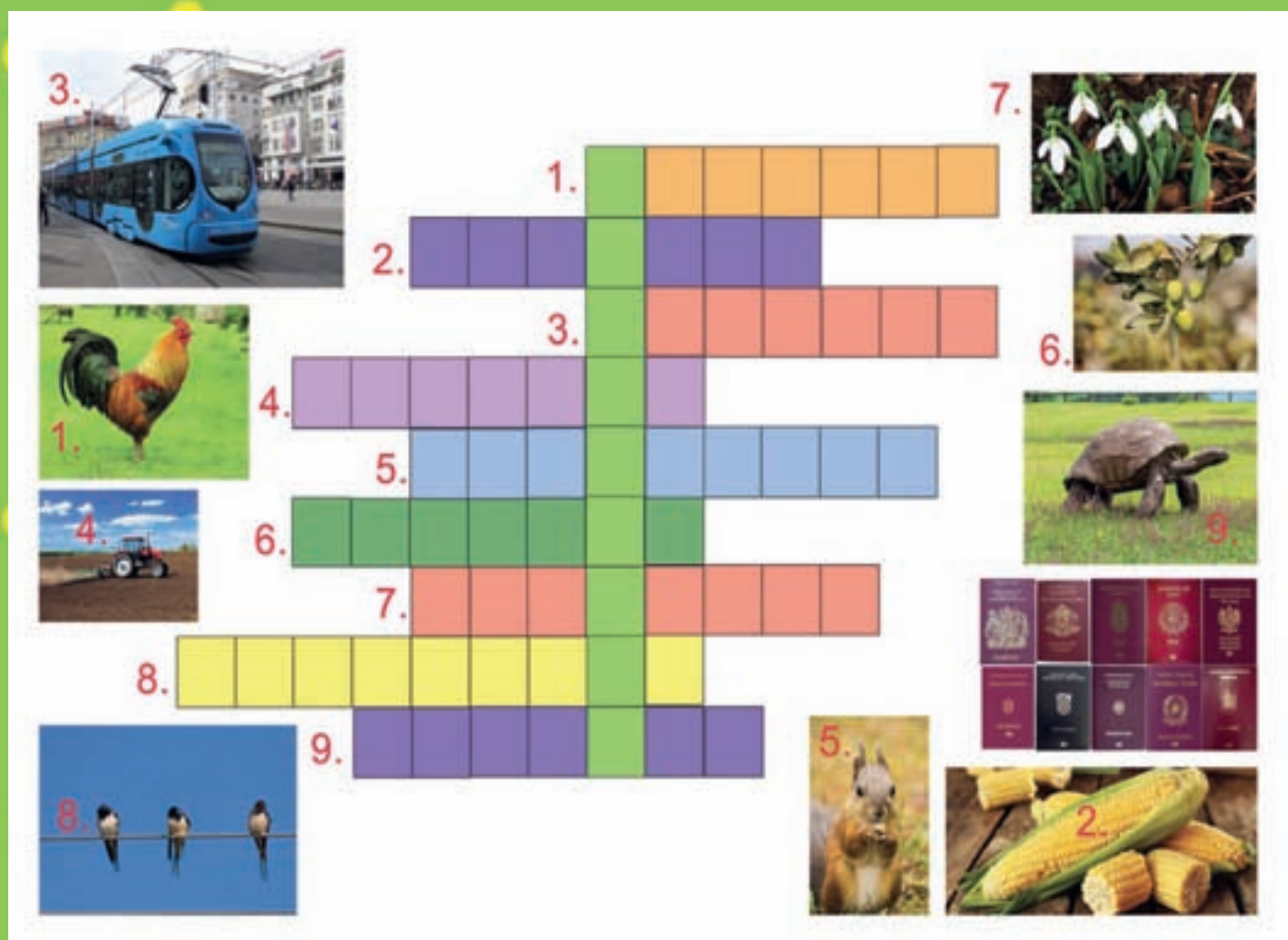
Riješi labirint

Krizaljke

Jerke

Riješite križaljku prema ponuđenim slikama i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje.

KREATIVNI KUTAK

Reciklirana igračka

POTREBNO:

Reciklirana plastična boca

Konop

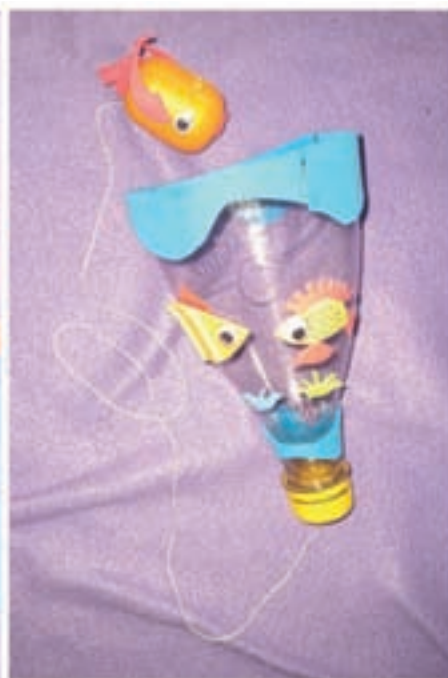
Žuta kutijica od *kinder jajeta*

Nož s vrhom ili šilo – za izradu rupice

Škare

Dekor guma – samoljepljiva

IZRADA: Odrezati gornji dio boce, od čepa otprilike 10-15 cm. Taj dio ukasiti željenim motivom koji može predstavljati akvarij, cvijeće i sl. Od kutijice za *kinder jaje* napraviti pčelu ili ribicu. Privezati konop s čvorićem jedan kraj za čep a drugi za *kinder jaje*. Igra počinje ubacivanjem ribice u akvarij – bocu ili pčelice u cvjetni vrt.

Križaljke

Osmosnjanke

Mozgalice

Bojanke

Idemo na *Takmičenje risara*

Broj 104

Tekst: Slađana Husak

Crtao: Petar Tikvicki

Ode vam je, dico, bitno kako radi onaj ko kosi.
Al isto tako i onaj koji rukoveta...

Kako god dida, mi se očemo
takmičit u kosidbi.

To je lipo, al treba vam
malo treninga...

Priznajem da me
riječ trening baš ne
raduje previše...

Svjededno, haj-
demo probati.

Hej, pa ovo
je zanimljivo...

Da, samo ako bu-
demo ovako »brzi«
bit ćemo ovdje i za
sljedeće *Takmičenje*
risara...

Ajde, Zveki, pa nitko se nije naučen rodio...